

Najvýznamnejší pápeži v dejinách Cirkvi

3. júna 2020 ✚ Cirkev ✚ Pápežstvo

Svätý Gregor I. Veľký

Pochádzal z veľmi poprednej rímskej šľachtickej rodiny. Vyrástol v čase, keď živelné pohromy ako zemetrasenie, povodne, hlad, mor a k tomu vpády surových barbarov boli na dennom poriadku. Na duši nadaného mladíka toto všetko zanechalo nezmazateľné stopy. Po skončení štúdia práv zastával vysoký štátny úrad. Bol poverený úradom mestského prátor. Zakrátko však zložil svoj úrad, majetok rozdal medzi chudobných a vzal na seba rehoľnícke rúcho. Opustil však na rozkaz pápeža Benedikta I. kláštor a stal sa rímskym diakonom. Neskôr ho poveril pápež Pelagius II. nunciatúrou v Carihrade.

Vo vznešenom carihradskom prostredí strávil Gregor niekoľko rokov a tu si doplnil svoje životné skúsenosti. Býval v nádhernom paláci cisárovnej Placidy a keď si roku 590 mor v Ríme vyhliadol za svoju prvú obeť práve pápeža Pelagia II., mohol byť sotva kto vhodnejší pre pápežský stolec ako Gregor.

Gregor sa ujal lodičky Kristovej ako potápajúcej sa lodi, do ktorej, podľa jeho vlastných slov, tieklo zo všetkých strán. Vojna, mor i hlad sa predbiehali v ničení ľudských životov.

Už na začiatku svojho panovania nariadil pápež Gregor veľké procesie za odvrátenie moru. Na pamiatku tejto pobožnosti koná sa dnes procesia na deň sv. Marka. Legenda hovorí, že keď táto procesia tiahla popri Hadriánovom mauzóleu, bolo vidieť, ako socha Michala Archanjela vložila svoj meč do pošvy. Zástup si to vysvetľoval tak, že hnev Boží prestal a s ním je ukončený aj mor. Od tohto času volajú Hadriánovo mauzóleum v Ríme „Anjelským hradom“.

Gregor odstránil z pápežského dvora všetky svetské osoby. Potom vydal knihu „Liber regulae pastoralis“, čiže *Pravidlá duchovného pastiera*. V tejto knihe medzi iným píše, že pravý pastier duší je čistý vo svojom zmýšľaní, múdry v mlčaní a užitočný v rečiach a konaní.

Gregor upravil aj omšovú knihu, ktorú vydal pápež Gelasius. Jeho dielom je tzv. „Sacramentarium Gregorianum“, ktoré tvorí základ terajšieho misálu (v roku 1944, pozn. red.). Upravil antifonár v misáli a breviári; zložil nové cirkevné melódie (Cantus Gregorianum), ktorými chcel vyjadriť kresťanskú dôveru v Boha a zväčšiť oslavu Božiu. Takouto hudbou a spevom sa snažil získať ľud pre Boha. V Ríme založil spevácku školu (schola cantorum), ktorej chovanci obstarávali bohoslužobné spevy v rímskych bazilikách. Túto školu môžeme smelo považovať za prvý seminár, lebo sa v nej vyučoval nielen spev, ale aj iné predmety potrebné k duchovnému životu. Skrátka – bol tu vychovávaný kňazský dorast.

Žiadal prísnu disciplínu od duchovenstva. Každého, kto sa proti nej previnil, prísne potrestal. O tom svedčí aj tento prípad: Jeden mních sa zaoberal liečením ľudí a za túto službu bral peniaze. Tým sa previnil proti rehoľnému sľubu, podľa ktorého sa zaviazal ostať chudobným. Mních bol už na smrteľnej posteli, keď sa Gregor dozvedel o jeho činoch. Ostatným mníchom zakázal zomierajúceho navštevovať a iba spovedník mohol pri ňom zostať. Keď mních zakrátko zomrel, nariadil pápež pochovať s ním aj všetky jeho peniaze. 30

dní slúžili potom za nebohého sv. omše a na tridsiaty deň dal zomrelý ostatným mníchom na vedomie, že je už oslobodený od posmrtného trestu. Toto je pôvod tzv. „gregoriánskych omší“, ktoré sa za zomrelých dávajú slúžiť 30 dní alebo aspoň 8 dní za sebou.

Aj politické mraky sa zhromažďovali nad hlavou Gregora. Roku 592 Longobardi obliehali Rím, cisár však nevedel dať pomoc. Preto, ako voľakedy pápež Lev Veľký išiel k Attilovi, i Gregor ide naproti longobardskému kráľovi Agilulfovi a prosí ho, aby odvrátil svoje vojská od Ríma. Gregorova prosba nebola márna. Agilulf svoje vojská z okolia Ríma odviezol. Gregor takto nielenže oslobodil Rím od nepriateľa, ale získal pre pápežský trón i politickú moc. Tu sú položené základy cirkevného, vlastne pápežského štátu.

Najväčšie zásluhy má Gregor na poli misionárskom. Hmotne a duševne podporoval benediktínskych mníchov. Španielsko, Sardínia, Korzika a Anglicko môžu Gregorovi ďakovať za svoju kresťanskú kultúru.

Začal sa na svojich úradných listoch skromne podpisovať „služobník služobníkov Božích“. A tento titul používajú pápeži i dnes.

Posledné roky sv. Gregora boli veľmi ťažké. Choroba ho pripútala k posteli a mal hrozné bolesti, na ktoré sa vo svojich listoch i ponosuje. Smrť očakáva ako vykúpenie. Pochovaný bol v chráme sv. Petra. Pápež Gregor IV. dal jeho telesné pozostatky definitívne uložiť pod oltár vo svätopeterskej sakristii. Hneď po smrti bol všeobecne uctievaný ako svätý a dejiny mu dali titul „Veľký“.

Svätý Pius V.

Hoci bol kardinál Michal Ghislieri už veľa rokov biskupom a kardinálom, stále zachovával rehoľnícky sľub pokory a chudoby. Jeho biskupská rezidencia sa podobala kláštoru a on sám žil v malej cele. Rímska verejnosť nebola veľmi spokojná, keď sa dozvedela o jeho zvolení za pápeža. Avšak za krátky čas svojho pontifikátu si získal každého. Jeho príkladný život prinavrátil veľa protestantov do Cirkvi.

V deň korunovania nedovolil hádzať medzi ľud peniaze, ako to bolo dosiaľ vo zvyku, ale rozdal ich medzi najchudobnejších. Zrušil v Ríme mýto a na miesto neho nariadil väčšie sporenie v štátnom živote. Prísne odsúdil nepotizmus a beda tomu, koho pristihol pri klamstve.

Na uskutočnenie tridentských reforiem dal zostaviť tridentský katechizmus. Dal opraviť breviár a misál. V Španielsku zamedzil prehmatom inkvizície. Za krátky čas panovania bolo badať blahodarné účinky vo všetkých oblastiach. Všade začala katolícka reorganizácia, ktorú dejiny chybné volajú protireformáciou.

Najväčšiu zásluhu má Pius V. na tom, že sa mu podarilo zjednotiť kresťanských panovníkov na spoločné vystúpenie proti Turkom, ktorí v tom čase už premohli Uhorsko a ohrozovali celú Európu. Vojna sa odohrala na mori v roku 1571 a pri Lepante zničili tureckú flotilu. Pius V. nariadil celému kresťanskému svetu modliť sa za víťazstvo a sám zdvojnásobil svoje modlitby.

Do Loretánskych litánií nariadil vložiť na pamiatku tohto víťazstva vetu: „Pomocnica kresťanov, oroduj za nás!“ a na deň 7. októbra nariadil sviatok Panny Márie Ružencovej. Sám sultán Selim II. povedal, že sa viac bojí modlitieb Pia V. ako zbrojenia kresťanského sveta.

V 68. roku svojho života umiera. Pápež Klement XI. ho vyhlásil za svätého.

Inocent III.

Pápež Inocent III. mal sotva 37 rokov, keď nastúpil na trón. Najprv sa podujal reorganizovať pápežský dvor. Namiesto svetského úradníckeho zboru a šľachty prevzali všade službu len mnísi. Trikrát do týždňa zasadala kardinálska rada pod jeho vedením, pričom jeho duševná bystrosť sa javila v každom kroku jeho rozhodnutí.

V Nemecku sa dostal pomocou pápeža na trón jeho chránenec Fridrich II., čo spôsobilo pozdvihnutie pápežskej moci na takú úroveň, na akú sa už nikdy v budúcnosti nedostalo. Lenže z Fridricha II. sa vykľul človek, ktorý v imperialistických snahách prevýšil všetkých svojich predchodcov. Tým sa rozvíril zápas medzi pápežstvom a cisárstvom, ktorý bol ešte bezohľadnejší ako za Fridricha Barbarossu. Pápež začal preorientovávať svoju politiku z Nemecka k Francúzsku, čo malo ďalekosiahle následky.

Inocent III. musel ostro vystúpiť proti rozvodom vo Francúzsku a Španielsku, kde ešte i v kráľovských rodinách prišiel tento hriech do módy. Ďalej riešil spory s Anglickom aj Uhorskom, pričom dôsledkom bolo veľká listina slobôd, ktorú si anglická šľachta vymohla na kráľovi.

Zorganizoval IV. križiacku výpravu za pomoci istého kňaza Fulka, ktorého rečnícky talent mu zozbieral početné vojsko. Po rôznych peripetiách vyplávala z Benátok roku 1203 flotila s križiakmi. Ale namiesto do Svätej zeme, vydal dóža Dandolo rozkaz vylodiť armádu pri Carihrade. Mal totiž sľúbené od gréckeho kniežata 200 000 strieborných mariek, ak mu pomôže zaujať cisársky trón v Carihrade. Násilím obsadili Carihrad a vytvorili cirkevnú úniu.

Roku 1210 schválil pápež rehoľné pravidlá františkánov založených sv. Františkom z Assisi. Následne v roku 1215 zvolal všeobecný cirkevný snem – IV. Lateránsky koncil. Okrem hierarchie na ňom boli zastúpení aj skoro všetci panovníci Európy. Vyniesli prísne rozsudky proti bludárom albigénskym a valdénskym. Prvýkrát sa tu používal výraz „transsubstantio“ (premenenie, prepodstatnenie). Veriaci dostali príkaz aspoň raz do roka ísť na spoveď a ku svätému prijímaniu.

Pápež zomrel v Perugii na svojich cestách, kde sa snažil nahovoriť bohaté mestá pre účasť v križiackych bojoch. Tam ho aj pochovali.

Prevzaté z knihy: Dejiny pápežov, Nakl. J. Havelku, Banská Bystrica 1944; redakčne krátené;

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/najvyznamnejsi-papezi-v-dejinach-cirkvi/>